

معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)
مرکز مشاوره امین - ویژه نامه شماره ۲۱ - آذرماه ۱۳۹۹

كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ - عَلَيْهِ السَّلَامُ - إِذَا بُشِّرَ بِوَلَدٍ لَمْ يَسْئَلْ أَذْكَرَ
هُوَ أَمْ أُنْثَى بَلْ يَقُولُ أَسْوَى فَإِذَا كَانَ سَوِيًّا قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ
يَخْلُقْهُ مُشَوَّهًا.

وقتی امام سجاد - علیه السلام - را به ولادت مولودی بشارت
می دادند، نمی پرسید پسر است یا دختر، بلکه از اندام معتدل و
ساختمان سالم او سؤال می کرد. چون خبر سلامتش را می شنید
می گفت: خدا را شکر که او را قبیح و ناموزون نیافریده است.

نقش ویژه پدران در اجتماعی کردن کودکان

سالهای سال چنین به نظر می رسد که مادران نقش اصلی را در رشد کودکان
بازی می کنند. همه ی ما اصطلاحاتی چون غریزه مادرانه را شنیده ایم. والد
شدن برای زنان واضح است، زیرا آنها از نظر بیولوژیکی در فرایند به دنیا آوردن
بچه درگیرند. ولی نقش پدر مبهم است و در تبیین های فرهنگی قرار
می گیرد. علی رغم اینکه نقش مادر بسیار واضح و مبرهن است، نقش پدر به نظر

معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)
مرکز مشاوره امین - ویژه نامه شماره ۲۱ - آذرماه ۱۳۹۹

مبهم می‌رسد اما حقیقت، چیز دیگری است. مادران فقط نیمی از ماجرا هستند. امروزه معلوم شده است که پدران نقش بسیار مهمی در رشد کودکان بازی می‌کنند و نقش آنها با نقش مادران فرق دارد. مادران به دلیل غریزه مادرانه، رابطه وابسته‌ای با کودک برقرار می‌کنند، البته این رابطه در ۲ سال اول تولد بسیار مناسب است و به رشد هیجانی و... کودک کمک می‌کند، ولی چنانچه این رابطه در سالهای بعد هم باقی بماند باعث آسیب به کودک می‌شود. یکی از وظایف پدران این است که کمک می‌کنند تا رابطه چسبنده مادر و کودک ادامه نیابد و کودک فضای بازتری جهت کسب تجربیات جدید، کاوش و رشد پیدا کند و بتواند به استقلال مورد نیاز دست یابد. پدرها فرزند خود را ترغیب به ابتکار، خطر پذیری، و انجام فعالیت‌های ناآشنا و حضور در وضعیت‌های ناشناخته می‌کنند، همچنین دوست دارند با فرزندان خود بازی کنند. بازی‌های آنها عموماً بازی‌هایی است که فرزندشان را از لحاظ جسمی تحریک می‌کند. ظاهراً بزن بزن با پدرها، کودکان را به خطر کردن ترغیب می‌کند. مادران نیز بیشتر نقش ارضاء عاطفی و مراقبتی نسبت به کودک دارند، آنها بیشتر به فرزندان خود قوت قلب می‌دهند و از آنها مراقبت می‌کنند. مادران بیش از پدران، فرزند خود را همانطور که هست می‌پذیرند و آنها را زیاد تشویق نمی‌کنند. مادرها بیشتر وقت خود را به جای بازی، صرف مراقبت از فرزندانشان می‌کنند.

معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)
مرکز مشاوره امین - ویژه نامه شماره ۲۱ - آذرماه ۱۳۹۹

به عنوان مثال خانواده‌ای را که در محوطه بازی هستند تجسم کنید دختر بچه دو ساله آنها در حال تاب خوردن است. پدرش او را هل می‌دهد تا بالا و بالاتر برود. اما مادرش بانگرانی او را نگاه می‌کند و می‌گوید: عزیزم مراقب باش، زیاد بالا نرو. بررسی‌های صورت گرفته بر نحوه تربیت کودکان توسط پدرها و مادرها نیز حاکی از اینگونه تفاوت‌هاست. محققان بارها و بارها نشان داده‌اند که مادران بر قوت قلب بخشیدن و مراقبت از کودکان تأکید دارند و پدرها بر مبارزه و تحرک. محققانی که تعامل والدین با فرزندان را بررسی کرده‌اند می‌گویند پدرها و مادرها معمولاً هر یک نقش ویژه و ارزشمندی در رشد عزت نفس فرزندان خود دارند و پدرها بیشتر به دنبال افزایش اعتماد به نفس، خود مختاری و ایجاد توقعات بالا در فرزندان هستند. در حالی که مادرها بیشتر احساس خودپذیری و حساسیت نسبت به دیگران را در فرزندان خویش ایجاد می‌کنند.

محققان نتیجه گیری کرده‌اند که مادران و پدران سهم چشمگیری در رشد و تحول کامل کودکان دارند. اما تأکید می‌ورزند که پدرها، مادری نمی‌کنند. آنها پدری می‌کنند و این قضیه بامادری کردن فرق دارد. البته ناگفته نماند که صحبت از نقش پدری و نقش مادری است و در برخی خانواده‌ها این نقش‌ها می‌تواند بین زن و مرد تعویض و جابه‌جا شود. مادر نقش پدری و پدر نقش مادری را بعهده بگیرد. گاهی نیز در خانواده‌هایی، به دلایلی پدر غایب است

معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)
مرکز مشاوره امین - ویژه نامه شماره ۲۱ - آذرماه ۱۳۹۹

ولی نقش پدری را فردی دیگر از خانواده (مثل عمو، پدر بزرگ و...) به عهده می‌گیرد.

۶ روش برای کنترل بچه‌های سمج و چسبنده

بسیاری از بچه‌ها عادت دارند که بیش از حد به والدین خود بچسبند. تحقیقات نشان می‌دهد چسبیدن کودک به والدین نشانه خوبی است.

این مسئله نشان می‌دهد که کودک به والدین خود اعتماد کرده و آنها را پناهگاه خود می‌داند و در واقع والدین هم همین را می‌خواهند. با این حال، چسبیدن زیاد کودک می‌تواند باعث درماندگی پدر و مادر شود. بزرگ کردن یک نوجوان یا جوان تجربه دشواری است، اما کنترل و تحت نظر داشتن یک کودک که در هیچ حالتی شما را ترک نمی‌کند به مراتب دشوارتر است. به ناگهان تعامل‌های روزانه که قبلاً مقوله ساده‌ای بود، به مسئله‌ای سرشار از تشویش تبدیل می‌شود.

۱. منبع را شناسایی کنید

مطمئننا چسبیدن کودک به شما می‌تواند بی‌دلیل رخ دهد، اما اگر این حرکت کاملاً غیرمنتظره رخ داد، احتمالاً می‌توانید در این شرایط منبع آن را شناسایی کنید.

اما بزرگ‌ترین عامل منفی در این میان چیست؟ تحولات و تغییرات. و در

معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)
مرکز مشاوره امین - ویژه نامه شماره ۲۱ - آذرماه ۱۳۹۹

شرایطی که تحولات مختلف و مشخصی در کار باشد - مثلا به دنیا آمدن یک خواهر یا برادر جدید یا رفتن به یک خانه جدید - به خاطر داشته باشید که مسئله‌ای که ممکن است برایتان کوچک به نظر برسد، برای بچه‌تان مشکل بزرگی خواهد بود.

تحولات ساده و پیش پا افتاده که منجر به حرکات نوظهور چسبندگی بچه می‌شود عبارتند از: عوض کردن مهدکودک یا مدرسه، داشتن پدر و مادری که همیشه در خانه بوده و به جز محل کار، به جای دیگری نمی‌روند، و یا پیوستن به یک گروه بازی یا فعالیت جدید. تغییر در روال روزمره به خاطر بیماری یا سفر هم می‌تواند باعث شود که بچه بیشتر به والدینش بچسبد. به علاوه، تجربه‌های تکان‌دهنده مانند طوفان، آتش‌سوزی و یا فرار از یک سگ ترسناک هم می‌تواند از عوامل مسبب این مشکل باشد.

۲. با کودکان صحبت کنید

زمانی که متوجه شدید کودکان عادت کرده مدام به شما بچسبند، باید سعی کنید درباره این مسئله با او صحبت کنید. به هیچ وجه احساسات یا ترس‌های او را نادیده نگیرید و با شفقت و محبت با او صحبت کنید. به او اطمینان خاطر بدهید که اگر بترسد و به پدر یا مادر نیاز داشته باشد مشکلی پیش نخواهد آمد. سعی کنید از طریق احساساتش، راه‌کارهایی پیشنهاد بدهید تا به او کمک کند. برای مثال، اگر از این می‌ترسد که به مهد کودک جدیدی برود، در ارتباط

معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)
مرکز مشاوره امین - ویژه نامه شماره ۲۱ - آذرماه ۱۳۹۹

با برنامه روزانه با او صحبت کرده و به او بگویید که دقیقا چه زمانی به دنبالش می‌روید.

۳. توجه به برنامه‌های روزانه

اگر دچار شک شدید، سعی کنید تا حد امکان به سراغ کارها و برنامه‌های کودک‌تان بروید. به عبارت دیگر، اگر دنیای کودک‌تان تغییر کرده، از این مسئله مطمئن شوید که تمام چیزهای دیگر قابل پیش‌بینی هستند. خصوصا اگر این تغییرات مربوط به تغییرات بزرگ زندگی است، این مسئله باعث می‌شود تا بتوانید احساس تشویش او را کم‌رنگ کنید تا بداند که بسیاری از چیزها مثل قبل بوده و تغییری نیافته است.

۴. راغب و مشتاق باشید

وقتی یک کودک به ناگهان تبدیل به هیولای چسبنده‌ای می‌شود و این خودش نشانه‌ای از رابطه‌ای سالم است، نکته مهم این‌جاست که به هیچ وجه او را تنبیه نکنید یا شدیداً به او ضدحال نزنید. این مسئله می‌تواند برای والدینی که بچه‌هایشان تقریباً رفتار مستقل و آزادی دارند دشوار باشد، اما بهتر است نسبت به رفتارهایی که طی آن کودک زیاد به شما نمی‌چسبد، سخت‌گیری به خرج ندهید و در عین حال سعی کنید محدودیت‌های سفت و سخت هم برایش قائل شوید.

۵. ایجاد محدودیت‌ها

معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)
مرکز مشاوره امین - ویژه نامه شماره ۲۱ - آذرماه ۱۳۹۹

در شرایطی که به وضوح دوست دارید کودکتان درک کند که نیاز به پدر و مادر، کاملاً عادی بوده و یا تشویش داشتن نسبت به تغییرات و یا ترسیدن به خاطر ریسکِ قرار گرفتن در یک موقعیت جدید امری طبیعی است، باید سعی کنید محدودیت‌هایی هم برای او قائل شوید. بهتر است از این مسئله اطمینان حاصل کنید و به کودکتان بگویید که محدودیت چیست. در برخی مواقع برای والدین زمانی که کودک چسبنده خود را به مهد کودک می‌سپارند، «جیم شدن» کار ساده‌تری خواهد بود. متأسفانه، این مسئله می‌تواند باعث شود که رفتار کودک بدتر از قبل شود؛ چرا که موقعیت فعلی برای او، غیرقابل پیش‌بینی‌تر از قبل شده است. سعی کنید مثلاً زنگ ساعت را روی پنج دقیقه تنظیم کنید و وقتی زنگ خورد، به او بفهمانید که وقت آن است که بروید.

۶. به استقلال او احترام بگذارید

وقتی این رفتار کودکتان فروکش کرد، به رفتارهای او در قبال داشتن شخصیتی مستقل احترام بگذارید و او را به این کار تشویق کرده و اصلاً تنبیه‌اش نکنید. هیچ‌وقت ترس‌ها و احساساتش را مسخره نکنید و بگذارید خیالش از این مسئله راحت شود که بی‌چون و چرا دوستش دارید.